

ВХОДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ СЕРВІСІВ ВЕБ 2.0 В ОСВІТНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ

У статті розглянуто вплив розвитку мережі Інтернет на інформатизацію освіти в цілому, особливості застосування освітніх можливостей мереж, формування, розвиток і напрями подальшого використання соціальних сервісів Веб 2.0 у навчальній діяльності. Показано, що технології Веб 2.0 відповідають сучасному рівню розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і можуть ефективно використовуватись в освітній діяльності людини.

Ключові слова: *інформаційно-комунікаційні технології, Веб 2.0, мережеві сервіси, соціальна мережа, соціальні сервіси.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Сучасне суспільство характеризується як інформаційне, в якому має місце активне використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усіх його ланках. Особливо активно використовуються та оновлюються ІКТ в освіті.

Постійне збільшення можливостей Інтернет, зростання економіки вимагають такої освіти, яка могла б готувати майбутніх фахівців до повноцінного життя в умовах змін. Адже перехід до інформаційного суспільства зумовлює підвищення вимог до комунікативної та інформаційної компетентностей особистості, зростання професійної мобільності фахівців.

Відповідно до цього відбувається досить активний процес інформатизації освіти в Україні.

Інформатизація освіти (ІО) – сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих та управлінських процесів, спрямованих на задоволення інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу.

Отже, ІО передбачає реалізацію комплексу системних заходів, спрямованих на забезпечення використання суб'єктами системи освіти вірогідного, вичерпного і своєчасного знання в процесі здійснення ними всіх видів діяльності.

ІКТ проникають у навчальний процес, сприяючи зміні технологічних аспектів навчання. Нові інструменти мережі (соціальні мережеві сервіси) дають можливість користувачу використовувати максимально комфортно інформацію не використовуючи стаціонарні робочі місця.

Соціальні сервіси Веб 2.0 – сучасні засоби, що розвиваються не за вказівкою згори, а складаються знизу-вгору із незначними зусиллями формально незалежних учасників.

Розвиток навчання у віртуальному середовищі, брак уваги до цієї проблеми призвів до того, що студенти користуються глобальною мережею на власний розсуд, а взаємодіючи з нею, створюючи соціальну освітню мережу, особливості якої необхідно вивчати та виявляти можливості для підвищення якості навчання.

Глобальна мережа пропонує значну кількість інструментів (мережевих сервісів), які здатні змістовно та інструментально збагатити навчальну діяльність. Серед них можна виділити такі типи: сервіси обміну знаннями, сервіси для збереження документів, сервіси Інтернет-спілкування, сервіси для збереження фото-, аудіо- та відеоматеріалів, геоінформаційні системи та сервіси для зберігання закладок.

Інтернет і мережеві сервіси дають можливість працювати з величезною кількістю інформації, але користувач повинен фільтрувати цей потік. І цьому його має навчити викладач. Крім цього, перед викладачем постійно постає проблема: включити в урок усю необхідну інформацію з максимальною користю для студентів. Для вирішення даної проблеми педагог зобов'язаний уявляти собі педагогічні можливості мережевих сервісів, навіть не дивлячись на те, що з самого початку дані інструменти не мали освітньої спрямованості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, про значний інтерес науковців щодо підвищення ефективності навчання з використанням інформаційних технологій, педагогічних підходів до комп'ютеризації навчального процесу, дидактичних властивостей комп'ютерних засобів (В. Биков Р. Гуревич, М. Кадемія, Д. Опеншоу, Н. Тверезовська, І. Хорев, М. Жалдак та ін).

Аналіз відповідних досліджень дозволив зробити висновок про відмінність мережевих сервісів від сайтів і порталів глобальної мережі. Їх можна представити як особливості інструментів глобальної мережі, серед яких можна виділити організаційні, психологічні та педагогічні.

Мета статті – здійснити аналіз використання мережевих сервісів Веб 2.0 у навчальному процесі.

Виклад основного матеріалу. Найсучаснішим засобом організації освітнього процесу, педагогічного спілкування, підвищення фахового рівня є телекомунікаційна технологія Веб 2.0 – новий крок розвитку Інтернету, де головний наголос робиться на соціалізацію, наближення його до кінцевих користувачів, об'єднання людей, розвиток онлайн-сервісів, спрощення процесу одержання інформації та роботи з нею.

Появу терміну Веб 2.0 прийнято пов'язувати зі статтею «Tim O'Reilly – What is Web 2.0» (уперше опублікована російською мовою в журналі «Компьютерра» № 37 (609) і 38 (610) від 30.09.2005, пізніше представлена веб-сайтом «Компьютерра online» під заголовком «Що таке Веб 2.0»), де автор пов'язав появу значної кількості сайтів, об'єднаних деякими загальними принципами із загальною тенденцією розвитку інтернет-співтовариства, і назвавши це явище Веб 2.0, на противагу «старому» Веб 1.0.

Веб 2.0 перетворює інформаційні мережі в соціальні. Зближення мережних комунікацій із соціальними конкретизується саме у Веб 2.0. Мережа, що фактично є соціальним оператором, діє за допомогою нових комунікативних моделей, які встановлюють контроль над усіма її суб'єктами.

Соціальна мережа – це соціальна структура, що складається з вузлів, пов'язаних між собою одним або декількома способами за допомогою соціальних взаємовідносин.

У звичайному значенні цього слова соціальна мережа – це співтовариство людей, пов'язаних спільними інтересами, спільною справою або якимось іншими причинами для безпосереднього спілкування.

Нині можна виділити два підходи у визначенні соціальних мереж:

- 1) прикладний;
- 2) загальнотеоретичний.

Перший розповсюджений в економічній соціології й призначений для розв'язання конкретних прикладних завдань.

Другий – більш теоретичний і математичний – спрямований на створення універсальної мережної моделі суспільства. Математичним базисом мережного аналізу є теорія графів. У загальному вигляді соціальна мережа визначається як особливий тип зв'язків між вузлами мережі, що відбираються залежно від цілей побудови конкретної мережі.

Можна виділити такі особливості інструментів мережі:

– організаційні: динамічність, візуалізація інформації, інтерактивність, доступність, відкритість, види взаємодії (он-лайн, офф-лайн), децентралізація, екологічні стратегії, саморозвиток мережі, горизонтальні зв'язки, автономність вузлів мережі, тегів система, відносність простору і часу, простота використання мережних технологій.

– психологічні: у фізичній галузі – сприйняття, спільне мислення, критичність мислення, письмовий характер комунікації, мотиваційна складова; в когнітивній – інтелектуальність, творчий потенціал, самостійність користувачів як Інтернет-активність, самовизначення та швидкий перегляд і селекція інформації; у соціальній – толерантність, самовираження, віртуальність, анонімність, психологічна безпека, соціальна нерівність, добровільність контактів.

– педагогічні особливості мережевих сервісів: мультимедійність (інтерактивність) як реалізація принципу наочності, комунікативність, продуктивність, індивідуальність, активізація пізнавальної, рефлексивної та самостійної діяльності, варіативність навчальних завдань, позааудиторної роботи, виховний ефект (акуратність, розвиток уваги, гнучкість мислення, вміння планувати діяльність, стимулювання творчої діяльності), види взаємодії (викладач – студент, студент – студент, студент – сервіс).

Аналіз контенту Інтернету свідчить, що мережеві соціальні сервіси нині не достатньо поширені у педагогічній практиці.

Можна виділити певний набір послуг сервісу Веб 2.0, які можуть бути використані у практичній діяльності.

Засоби для збереження закладок Делішес (Del.icio.us), засоби для збереження посилань на веб-сторінки, які регулярно відвідуються учасниками мережі. Такий засіб надається і звичайним браузером, за допомогою якого користувач переглядає Інтернет-ресурси, однак нові соціальні засоби збереження закладок мають принципові відмінності, а саме:

– посилання можна додавати з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернет;

– посилання будуть доступні з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернет;

– кожна закладка має бути позначена одним або декількома тегами. Користувачеві пропонується вибрати один або декілька тегів до кожної закладки, які будуть описувати її зміст. Якщо закладка уже є в когось в колекції, відразу буде запропоновано прийняти вже вказані теги.

Як приклад, можна розглянути сервіс «соціальних закладок», який дозволяє користувачам зберігати й систематизувати закладки в Інтернеті, ділитися й обмінюватися ними із друзями, знайомими, створювати співтовариства за темами.

Соціальні мережеві сервіси для зберігання мультимедійних ресурсів – це засоби, що дозволяють безкоштовно зберігати, класифікувати, обмінюватися

цифровими фотографіями, аудіо- і відеозаписами, текстовими файлами, презентаціями, а також організувати обговорення ресурсів.

Мережний щоденник (блог) – це веб-сайт, веб-журнал, основне наповнення якого складають записи, зображення або мультимедіа, які регулярно поповнюються. За авторським складом блоги можуть бути особистими, груповими або суспільними. Цей сервіс Інтернету пропонує такий блог-інструментарій (комунікаційний засіб), який дозволяє будь-якому користувачеві оперативно і вільно обмінюватись інформацією через мережу.

Блогер може керувати доступом до своїх записів: робити їх відкритим для всіх бажаючих, або для певного кола користувачів. Блогери можуть об'єднуватися в співтовариства, організувати спільні записи та обговорення.

ВікіВікі (WikiWiki) – соціальний сервіс, що дозволяє будь-якому користувачеві редагувати текст сайту (писати, вносити зміни, видаляти, створювати посилання на нові статті). Різні варіанти програмного забезпечення Вікі дозволяють завантажувати на сайти зображення, файли, що містять текстову інформацію, відео фрагменти, звукові файли тощо.

Соціальні геосервіси – сервіси мережі Інтернет, що дозволяють знаходити, позначати, коментувати, постачати фотографіями різні об'єкти в будь-якому місці на зображенні земної кулі з досить високою точністю. Використовуються реальні дані, одержані за допомогою навколосемних супутників.

Соціальні сервіси для спільної роботи з документами різних форматів – інтегровані сервіси Інтернету, орієнтовані на організацію спільної роботи з текстовими, табличними документами, корпоративними завданнями. Так, наприклад, можливо організувати спільне редагування документа в мережі Інтернет декількома користувачами одночасно. При цьому всі зміни будуть зафіксовані за часом їх внесення і за змістом змін.

Карти знань (Mind map) – спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем. В перекладах термін може звучати по-різному – карти розуму, карти пам'яті, інтелект-карти. Серед сервісів

побудови карт знань, що з'явилися в мережі останнім часом, найбільш простим виступає сервіс Bibbl.us.

Соціальні пошукові системи – системи, які дозволяють користувачам самим визначати, в якому напрямі вести пошук, які сайти переглядати насамперед, на які слова звертати першочергову увагу і як представляти знайдені результати. На основі пошукових систем нового покоління можна побудувати свої власні індивідуальні або колективні пошукові машини.

Висновок. Отже, розглянуті технології Веб 2.0 відповідають сучасному рівню розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, можуть ефективно використовуватись у будь-якій діяльності людини, створювати оперативну підтримку педагогів на робочому місці, умови для навчальної, дослідницької та наукової роботи, розвитку самостійної роботи, сприяючи тим самим розвитку професійної компетентності та підвищенню фахового рівня.

Актуальним напрямом подальшої роботи є аналіз стану використання мережевих технологій в Україні в теоретичній та практичній діяльності ВНЗ, уточнення сутності базових понять, теоретичне обґрунтування психолого-педагогічних принципів використання елементів мережевих технологій.

Список літератури

1. Биков В. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія / В. Биков. – К.: Атіка, 2009. – 648 с. : іл.
2. Омельченко Т. Г. Використання соціальних сервісів Веб 2.0 для проектування інформаційних систем [електронний ресурс] / Т. Г. Омельченко / Режим доступу: <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals|ITZN|em12|content|090tgsio.htm>. – заголовок з екрану.
3. Патаракин Е. Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю: уч.–метод. пос. / Е. Д. Патаракин. – [2–е изд.]. – М.: Интуит.ру, 2007. – 64 с.
4. Тим О'Рейли «Что такое Веб 2.0» [Электронный ресурс] / Компьютерра online. 2005 / Режим доступа: www.computerra.ru /think/234100. – заголовок с экрана.

В статье рассмотрено влияние развития сети Интернет на информатизацию образования в целом, использование образовательных возможностей сетей, формирование и использование социальных сервисов Веб 2.0, их развитие и направления дальнейшего их использования в учебной деятельности. Показано, что технологии Веб 2.0 соответствуют современному уровню развития информационно-коммуникационных технологий и могут эффективно использоваться в образовательной деятельности человека.

Информационно-коммуникационные технологии, Веб 2.0, социальная сеть, социальные сервисы.

The article examines the impact of the Internet for information technology education in general, the use of educational opportunities for networking, development and use of social services, Web 2.0, their development and future directions of their use in training activities. It is shown that Web 2.0 technologies to meet the modern level of development of information and communication technologies and can effectively be used in the educational activities of human.

Information and Communication Technologies, Web 2.0, social networking, social services, technology.

Мигович Сергій Михайлович – аспірант кафедри соціальної педагогіки та інформаційних технологій в освіті Національний університет біоресурсів і природокористування України.

Адреса проживання – вул. Південна 45 кв. 30, м. Миколаїв, Україна, 54034.

Електронна пошта – migovich77@mail.ru.

Телефон – +38 (050) 9608161.